

CARTEA
NEISPRĂVIRII

T.O. Bobe s-a născut în 1969 la Constanța, a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București și a fost magaziner în portul Constanța, secretar literar la Teatrul Mic din București, redactor și scenarist de televiziune, copywriter, iar în prezent este scriitor liber-profesionist. Volume individuale: *Bucla* (Univers, 1999; Humanitas, 2015), *Darul lui Moș Crăciun* (Humanitas, 2003, 2011, 2017), *Cum mi-am petrecut vacanța de vară* (Polirom, 2004, 2007; Humanitas, 2011), *Centrifuga* (Polirom, 2005), *Contorsionista* (Humanitas, 2011). A participat la mai multe volume colective și este prezent în antologiile *Experimentul literar românesc postbelic* (Paralela 45, 1998), *Best Of. Proza scurtă a anilor 2000* (Polirom, 2013), *III cele mai frumoase poezii de dragoste din literatura română* (Nemira, 2016). Volumul *Bucla* a fost tradus în limbile germană și engleză, iar fragmente din *Cum mi-am petrecut vacanța de vară* și *Contorsionista* au apărut în reviste sau antologii în engleză, germană, franceză, polonă, croată.

T.O. BOBE

CARTEA
NEISPRĂVIRII

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Domnul Teo s-a trezit într-o bună dimineață de sâmbătă la ora 10.08 și, în timp ce își fuma prima țigară în fața geamului deschis de la bucătărie, i-a venit o nouă idee de carte. Domnul Teo era scriitor și îi veneau multe idei de cărți, dar, de fiecare dată când se apuca să le scrie, îi veneau alte și alte idei, cărțile se complicau mult prea mult și, în cel mai bun caz, le abandona după doar câteva pagini. În cel mai rău caz, nici nu se mai apuca să le scrie, pentru că îi veneau idei pentru alte cărți, de care nu se apuca, pentru că îi veneau alte idei, pentru alte cărți. Cu toate acestea, nu s-ar fi putut spune despre domnul Teo că era un idealist și că ar fi crezut într-adevăr că ar fi putut vreodată să scrie toate acele cărți. Era doar un bărbat de 46 de ani, ciufulit, în pijama, în fața ferestrei de la bucătărie.

În timp ce fuma în fața ferestrei deschise de la bucătărie, domnul Teo și-a dat seama că în ziua aceea de decembrie se născuse, cu 194 de ani înainte, domnul Gustave Flaubert. Domnului Teo îi plăcuseră pe vremuri cărțile domnului Gustave, acelea pe care apucase să le citească, fiindcă, de exemplu, *Educația sentimentală* nu se găsea în librării pe vremea când domnul Teo îl citea pe domnul Gustave, iar mai târziu, când o găsisese în sfârșit și o cumpărase, nu

avusese niciodată, din varii motive, nervi să o parcurgă din scoarță în scoarță, și tot ce-și amintea din ea era finalul trist, glorios, în care cineva, probabil protagonistul, spunea că partea aceea a vieții lui fusese tot ce-a avut vreodată mai bun.

Așadar, domnului Teo, rămas needucat sentimental, i-a venit ideea să scrie o carte pe care s-o înceapă chiar în ziua aceea și să o termine peste exact trei luni, pe data de 15 februarie. Atunci s-ar fi împlinit fix 100 de ani de la nașterea domnului Tristan Tzara, pe care domnul Teo nu-l simpatiza în mod deosebit, dar orice pretext era bun ca să-și dea un deadline, astfel încât să termine măcar una dintre cărțile pe care ar fi vrut să le scrie. Cartea aceasta, pentru care îi venise ideea în timp ce fuma în fața ferestrei de la bucătărie și privea cum o ciocănitore ciocănește scoarța unui copac, ar fi trebuit să aibă la bază principiul dicționarului, comun celor doi. Se știa că domnul Gustave scrisese un *Dicționar de idei primite de-a gata*, se știa că domnul Tristan alesese la întâmplare cuvântul „dada“ dintr-un dicționar – domnul Teo se gândea să-și scrie și el cartea deschizând în fiecare zi DEX-ul la întâmplare și aberând înțelept, plin de miez și de farmec, însă foarte succint, despre cuvântul pe care i-ar fi căzut prima dată privirea. Ar fi trebuit să scrie în fiecare zi câte o intrare, o mică povestioară, iar la sfârșitul celor nouăzeci de zile ar fi avut aproape o sută de pagini, cam cât majoritatea cărților domnului César Aira. Domnul Teo nu avea o memorie foarte bună, dar era sigur că domnul César scrisese multe cărți foarte scurte, așa cum era sigur că la ideea cărții pe care voia să o scrie acum contribuise și faptul că în ultimele zile ascultase muzică barocă, fiindcă voia să vadă dacă îi este stimulată imaginația, așa cum

citise într-un articol că se întâmplă dacă asculți Lully, Albinoni, Couperin, Pergolesi sau Pachelbel. Cartea lui ar fi trebuit să se numească *Dicționar pe sărite* și ar fi trebuit să intre în glorioasa galerie a romanelor-dicționar, alături de *Dicționar onomastic* și de *Dicționarul khazar*, dacă nu or fi fost și altele de care el nu-și amintea pe moment.

Deși nu avea o memorie foarte bună, în timp ce își stingea mukul țigării în scrumiera de pe pervazul ferestrei deschise, domnul Teo și-a amintit că, în urmă cu doar câteva zeci de minute, când era în pat, cu laptopul în brațe și sorbind câteodată din cafeaua de pe scăunelul de lângă el, verificase data în care se afla și văzuse că e 12 decembrie. Domnul Teo și-a amintit lucrul acesta pentru că, deși în general avea o proastă memorie, în particular avea o memorie vizuală onorabilă și, mai mult ca sigur, mukul țigării îi adusese aminte de cursorul dus în partea din dreapta sus a ecranului, unde apăsase pe oră, ca să vadă și data în care se află. Ciudate asociații, și-a spus domnul Teo: să îți amintești cum ai apăsas cursorul într-un colț al ecranului, fiindcă apeși pe filtrul țigării ca să se stingă bine în scrumieră. În mod obișnuit, ar fi fost dezamăgit că, iată, rotunjimea pe care scontase n-avea cum să îi iasă, că se înșelase, nici el nu înțelegea cum și de ce, în privința datei, cu atât mai mult cu cât o aflase cu puțină vreme în urmă. Domnului Teo îi plăceau rotunjimile narrative și, în alte condiții, ar fi renunțat să scrie cartea la care tocmai se gândise, însă de data aceasta a perseverat. N-avea să se lase descurajat, și-a spus el, nu era nimic dacă nu se afla în 15 decembrie, așa cum crezuse, putea să înceapă cartea peste câteva zile. Numai că, peste câteva zile, 15 decembrie cădea într-o zi de marți, iar domnul Teo, deși știa că superstiția conform căreia nu se cuvine să începi

nimic într-o marți nu are justificare, o respecta cu sfințenie. Așadar, avea să înceapă cartea chiar sâmbătă, pe 12, când avea să scrie un fel de cuvânt înainte, o introducere care să arate cititorului ce fel de carte avea să citească.

Pe urmă, domnul Teo a făcut un duș, s-a îmbrăcat și s-a dus la piață, de unde n-are nici o importanță ce-a cumpărat, așa cum n-are importanță nici ce-a făcut în decursul celor câteva ore, până s-a apucat să scrie cartea la care se gândise ceva mai devreme. Pentru că știa că este uituc, dar pentru că era și meticulos, atunci când a ajuns la paragraful în care voia să scrie despre domnul Tristan, a verificat pe Internet data de naștere a acestuia și a constatat că se înșelase încă o dată. Domnul Tristan era născut pe 16 aprilie. Ciudat, și-a spus domnul Teo pentru a doua oară în ziua aceea. Fusesse convins că domnul Tristan era vărsător, ca și el, și că de-acolo i se trăsese spiritul rebel, dorința de inovație, spiritul jucăuș. Iar, dacă se înșelase în privința domnului Tristan, domnul Teo și-a zis să verifice și ce era cu data de 15 februarie pe care o ținuse minte, iar cu data de 15 februarie nu era nimic, dar era cu data de 5 februarie, pentru că pe 5 februarie domnul Hugo deschisese Cabaret Voltaire, iar domnul Tristan găsisse cuvântul „dada“ pe data de 8 februarie. Și abia atunci domnul Teo a realizat că, de fapt, nu era vorba de centenarul domnului Tristan, ci de 100 de ani de la apariția mișcării Dada. Cu atât mai bine, și-a spus domnul Teo, înseamnă că, dacă o să am prea puține pagini până pe 8 februarie, atunci o să scriu câte o intrare de dicționar până pe 16 aprilie. La urma urmei, pe 16 aprilie se împlineau 120 de ani de la nașterea domnului Tzara, ceea ce însemna, dacă nu un număr rotund, măcar unul oval. Chiar și mișcarea de revoluție a pământului este ovală, a reflectat domnul

Teo, de unde rezultă că ovalul e o formă geometrică mai naturală decât cercul perfect și probabil că asta ar fi făcut cartea mai atracțioasă pentru publicul cititor. Oricum, numărul rotund de la întemeierea mișcării Dada se împlinea exact la mijloc, între 12 decembrie și 16 aprilie. De fapt, 8 februarie nu era exact-exact la mijloc, dar, dacă în poezie se admiteau licențele poetice, de ce nu s-ar accepta și în proză licențele temporale? Și poate era chiar mai bine așa, să scrie până pe 16 aprilie, pentru că, între timp, domnul Teo își dăduse seama că din decembrie până în februarie nu sunt trei luni, așa cum crezuse de dimineață, ci numai două, iar cartea i-ar fi ieșit mult prea subțire.

În următoarele zile, primul lucru pe care trebuia să îl facă domnul Teo dimineața, după ce se trezea, era să deschidă la întâmplare DEX-ul și, cu ochii închiși, să pună degetul pe câte-un cuvânt. Al optulea lucru pe care trebuia să-l facă, după ce mânca, își bea cafeaua, se spăla pe dinți, se dușa, se ștergea și își puna niște haine comode, era să se așeze pe canapea, cu laptopul pe genunchi, și să înceapă să scrie câte-o povestire inspirată de cuvântul găsit mai devreme.

Deznodat

În fiecare an, pe data de 25 iulie, stațiunea Băile Olănești se sufocă de turiști veniți din aproape toate colțurile lumii: Sydney, Cairo, Moinești, New Mexico, Medgidia, Kuala Lumpur, Buenos Aires, Arad, Tübingen, Napoli, Chicago, Madrid, Caracas, Islamabad, Wellington, Bloemfontein și Chișinău. Nu lasă să se observe că se cunosc între ei, sosesc separat, în grupuri de câte doi-trei, unii cu autoturismele personale, alții cu avionul, apoi cu trenul până la Râmnicu Vâlcea, iar de acolo cu o linie de autobuz. Cu toții fac parte din secta Deznodătorilor, despre care se știe că a luat naștere cândva prin anii '30 ai secolului trecut chiar aici, când în stațiune ar fi sosit într-un cantonament de două săptămâni echipa de fotbal Zimbrul Piatra Neamț, antrenată pe atunci de domnul Saul Moser, profesor de filozofie la un liceu în orașul de sub Pietricica.

Deznodătorii din ziua de azi sunt în mică parte urmașii direcți, nepoții, strănepoții sau fiii deznodătorilor de atunci, a căror doctrină se răspândise în lumea întregă în timpul și după cel de-al Doilea Război Mondial, când părăsiseră pe rând localitatea natală și țara, mai întâi din cauza ocupației germane, iar pe urmă a celei rusești și trăiseră în exil doar cu credința în deznodat, care le fusese insuflată

de antrenorul lor, domnul Saul. Se pare că acesta ar fi fost unul dintre primii admiratori ai lucrărilor tânărului Eliade și că, în disperare de cauză, fiindcă echipa sa nu reușise să câștige nici un meci de mai bine de șase ani, alcătuisese dintr-un colaj de diferite credințe orientale, într-o singură noapte, în timp ce se plimba de la un perete la altul al camerei în care fusese cazat și fuma țigară de la țigară, un ritual capabil să le descătușeze elevilor săi energiile. Ceva mai târziu, pe la mijlocul anilor '70, unii răuvoitori au spus că ritualul acela n-ar fi fost altceva decât o manipulare psihologică rudimentară, fiindcă inițial constase doar în obligarea fotbaliștilor să deznoade șireturile de la toate ghetetele echipei, pe care, în dimineața de dinaintea partidei amicale cu Ripensia Timișoara, le găsiseră în vestiar formând o adevărată rețea, asemănătoare plaselor de pescuit. Zimbrul câștigase cu totul surprinzător acel meci, cu un neverosimil scor de 8-2, iar de atunci ritualul deznodatului se extinsese, în rândul familiilor și al prietenilor fotbaliștilor amatori, de la șireturi la tot ce putea fi înnodat: mâneci de cămașă, craci de pantaloni, șosete, baiere de căciulițe, prosoape, cearșafuri, curele, cabluri, juvelci. Așa a apărut secta Deznodătorilor.

Conform credinței lor, a deznoda e un act de creație, asemănător celui prin care lumina a fost despărțită de întuneric, apele de pământ, peștii de păsări, mamiferele de reptile, femeia de bărbat, iar succesivele diviziuni sociale ale muncii au condus la progresul din ziua de azi și așa mai departe. Pentru Deznodători, există întotdeauna un „și așa mai departe“, fiindcă ei nu văd creația ca pe un act finit, care s-a terminat odată, demult, ci, dimpotrivă, ca pe un proces care continuă. Dacă, după Big-Bangul inițial, universul se extinde în continuare înseamnă că

deznodatul nu se termină niciodată, așa cum s-a văzut deja din despărțirea poeziei de proză, a filmului de fotografie, a departamentului de branding management de cel de resurse umane, a ciocolatei în cea cu lapte și neagră, a grădinilor în cele de tip francez și grădini englezești, a televizoarelor în cele cu plasmă și cu cristale lichide, a pantalonilor în cei cu nasturi sau cu fermoar. Deznodatul înseamnă evoluție, viață, diversitate, răbdare. Pentru deznodători, răul a apărut în momentul când Alexandru cel Mare a tăiat nodul gordian, în loc să-l dezlege, fiindcă acela a fost un act de violență, repercutat prin unde energetice negative la nivelul întregului univers.

Nu nodurile sunt, în viziunea lor, partea întunecată a lumii. Ele sunt doar reversul a tot ce poate să existe vreodată. De aceea, în ajun de Deznodat, pe 24 iulie, când abia au ajuns la Băile Olănești, deznodătorii se adună pe un tăpșan din împrejurimile stațiunii și înnoadă tot ce au adus în bagaje cu ei. Așa cum creștinii se prefac în dimineața de Crăciun că un moș le-a pus darurile sub brad, de Deznodat deznodătorii se apucă să deznoade tot ce înnodaseră cu o seară mai înainte și au încredere că undeva, la un nivel care lor le rămâne inaccesibil, energiile universului se deznoadă și ele altfel, într-un mod care o să le fie favorabil și care o să-i ajute să câștige orice confruntare ar avea în anul care urmează.

Posomorî

Domnișoara Claudia a fost posomorâtă...

Nu.

Pe domnișoara Claudia a posomorât-o...

Nici așa.

Domnișoara Claudia s-a posomorât atunci când a aflat că domnul Iulian avea să se mute din cartier, dar poate că, înainte să ne gândim de ce se mută acesta, ar trebui să avem în vedere faptul că domnișoara Claudia n-a putut suferi acțiunea de a fi posomorâtă de undeva din exterior, de pe una dintre aleile cu asfaltul crăpat din jurul blocului domnului Iulian (aici ar trebui să apară un pinguin), unde, în timp ce se întorcea de la piață cu sacoșa plină de napolitane Dănuț, s-a întâlnit cu doamna Gabriela, ci abia după ce s-a despărțit de aceasta și după ce și-a rotit în joacă, așa cum ar fi putut crede cineva care ar fi privit-o de la distanță, brațul la capătul căruia atârna respectiva sacoșă și după ce toate cele douăzeci și opt de napolitane Dănuț s-au risipit în aer și pe urmă au căzut în jurul ei (pinguinul ar putea începe să le ciugulească, presupunând că pinguinii ar ciuguli, iar apoi ar lipăi grăbit, în urma ei, presupunând că ar lipăi), așadar, abia după ce s-a despărțit de doamna Gabriela s-ar fi putut spune despre ea că este

posomorâtă, însă nu adjectivul e acum în discuție, ci verbul, poate mai mult chiar decât domnișoara Claudia, care tocmai trece pe sub un anumit balcon de la etajul al treilea și se abține să privească în sus (dar pinguinul privește), nu pentru că n-ar ști că balconul e gol, ci tocmai de aceea, tocmai pentru că s-a posomorât, și ce înseamnă că s-a posomorât? Înseamnă că a lăsat în jos buza de jos, că i-au coborât puțin obrazii, care au tras după ei arcadele ochilor, că domnișoarei Claudia a început să-i curgă nasul, deși e primăvară cu funigei, însă cui îi pasă de funigei când e posomorât? (pinguinul își lipește de piciorul ei capul), nici domnișoarei Claudia nu-i pasă de ceva sau de cineva din exterior, nici de doamna Gabriela, care se îndepărtase destul de repede șleap-șleap-șleap, nici măcar de mutarea domnului Iulian, fiindcă, dacă e să fim dreți și corecți din punct de vedere gramatical, domnișoara Claudia s-a posomorât la diateza reflexivă, ea pe sine s-a.

Doamna Gabriela a posomorât-o pe...

Nu merge.

Merge doar s-a posomorât despre domnișoara Claudia, care din când în când mai rotește spre spate brațul din umăr, acela de care atârnă sacoșa (pinguinul își rotește și el capul, urmărind-o, sperând să mai cadă ceva), o mișcare fără cine știe ce amploare acum, dacă sacoșa e goală, iar domnișoara Claudia se simte la fel, fără nici o napolitană Dănuț pe dinăuntru, acolo de unde întotdeauna vine și posomorârea, numai la diateza reflexivă, iar dacă vreun vecin ar striga-o de la un balcon de la scara cealaltă și ar ruga-o să fie puțin atentă la autoturismul pe care a uitat să-l încuie, s-ar opri și n-ar zice nimic și s-ar uita mai departe în jos și n-ar tresări când el s-ar apropia puțin mai târziu și i-ar spune că a auzit că domnul Iulian o să se